

ผู้ใหญ่บ้าน ... ไม่นำเงินไปบริจาคตามมติคณะกรรมการหมู่บ้าน และบริหารโครงการประปาไม่โปร่งใส !! ผิดวินัยร้ายแรง !!

นายนิรัฐ อินทร พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร
สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง

มาตรา ๖๑ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๒) พระพุทธศักราช ๒๔๘๖ บัญญัติว่า “...ผู้ใหญ่บ้าน... ต้องรักษาวินัย โดยเคร่งครัดอยู่เสมอ ผู้ใดฝ่าฝืนให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดต้องได้รับโทษ วินัยและโทษวินัยให้ใช้กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน โดยอนุโลม” ซึ่งปัจจุบันการดำเนินการและการลงโทษทางวินัยข้าราชการพลเรือนสามัญจะเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยการกระทำที่จะถือว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้แก่ ... (๔) กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ซึ่งโทษที่ข้าราชการพลเรือนจะได้รับเมื่อมีการกระทำความผิดดังกล่าวก็คือ ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี (มาตรา ๘๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑)

อุทาหรณ์คดีปกครองที่จะนำเสนอในคอลัมน์ระเบียบกฎหมายฉบับนี้ เป็นกรณีที่ผู้ใหญ่บ้านประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงและถูกลงโทษปลดออกจากตำแหน่ง

ข้อเท็จจริงคือ ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้านที่ถูกกล่าวหาว่า (๑) ไม่นำดอกเบี้ยเงินกองทุนหมู่บ้านไปบริจาควัดตามมติที่ประชุมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และ (๒) การบริหารโครงการประปาหมู่บ้านไม่โปร่งใส ผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้ว่าราชการจังหวัด) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย โดยคณะกรรมการฯ พิจารณาแล้ว เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานบกพร่องในหน้าที่และประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งตามมาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๕ (ซึ่งบังคับใช้ในขณะนั้น)

ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นหนังสือร้องทุกข์ต่อนายอำเภอ แต่กระทรวงมหาดไทยยกคำร้องทุกข์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

การกระทำของผู้ฟ้องคดีถือเป็นพฤติกรรมอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงหรือไม่ ?

กรณีแรก การที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านไม่นำเงินดอกเบี้ยกองทุนหมู่บ้านไปบริจาควัดตามมติคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเป็นพฤติกรรมที่ถือว่าประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงหรือไม่ โดยปรากฏข้อเท็จจริงว่า คณะกรรมการหมู่บ้านได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๕ ให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านนำเงินจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท ไปบริจาคให้วัด แต่ผู้ฟ้องคดีได้นำเงินจำนวน ๑๐,๐๑๑ บาท มามอบให้คณะกรรมการวัดเมื่อวันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐ แล้วนำเงินจำนวนนี้ไปฝากธนาคาร ส่วนเงินที่ขาดหายไปผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเป็นค่าซื้อของทำศาลาวัด ค่าซ่อมเครื่องเสียงวัด ค่าไฟฟ้า แต่ละรายการไม่มีหลักฐานการใช้จ่ายมาแสดง

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มีอำนาจหน้าที่ใดที่จะบริหารจัดการเงินของวัด จึงไม่มีเหตุผลใดที่จะเก็บเงินดอกเบี้ยกองทุนหมู่บ้านจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท ไว้เป็นระยะเวลาประมาณถึง ๕ เดือนเศษ การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า เนื่องจากคณะกรรมการวัดไม่ยอมรับไว้ หรือพระ ม. ซึ่งเป็นคณะกรรมการวัดไม่อยู่นั้น ก็ขัดกับการให้ถ้อยคำของพยานบุคคล และขัดแย้งกับคำให้การของผู้ฟ้องคดีเอง ที่ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวน เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่มีพยานหลักฐานใดที่จะมีน้ำหนักหักล้างถ้อยคำของพยานบุคคลตามที่ถูกล่ามถาม จึงเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีได้เก็บเงินจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาทไว้ โดยไม่ส่งมอบเงินให้กับคณะกรรมการวัดและนำเงินจำนวนดังกล่าวไปใช้จ่ายโดยไม่มีอำนาจ และไม่ปรากฏหลักฐานว่าเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ของวัด จนกระทั่งถูกราษฎรร้องเรียน ผู้ฟ้องคดีจึงได้นำเงินจำนวน ๑๐,๐๑๑ บาท มอบให้แก่คณะกรรมการวัดเมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๐ พฤติกรรมดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีเป็นการแสวงหาผลประโยชน์

ที่มีควรได้ ทำให้วัดและกองทุนหมู่บ้านได้รับความเสียหาย ทำให้ประชาชนถูกเหยียดหยาม ถือเป็นการประพฤตชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

กรณีที่สอง ผู้ฟ้องคดีบริหาร โครงการประปาหมู่บ้านไม่โปร่งใสจะถือเป็นการประพฤตชั่วอย่างร้ายแรงหรือไม่? โดยมีข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นประธานกรรมการประปาหมู่บ้านมีหน้าที่ต้องนำเงินค่าน้ำประปาที่จัดเก็บแต่ละเดือน ภายหลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้วไปฝากไว้ในธนาคารในแต่ละเดือนตามที่คณะกรรมการประปาหมู่บ้านกำหนดไว้ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้นำเข้าฝากบัญชีธนาคารทุกเดือน เพราะผู้ฟ้องคดีได้นำเงินไปซื้อท่อประปาขยายเขต และไปซ่อมกักเอาที่ระบบประปาหมู่บ้าน และจ่ายค่าซ่อมท่อประปาแตกจำนวน ๑,๘๑๑ บาท และอ้างว่าการไม่ได้นำเงินค่าน้ำประปาเข้าฝากธนาคารทุกเดือน เพราะบางเดือนเก็บค่าน้ำไม่ครบ ผู้ฟ้องคดีจึงช่วยผ่อนปรนมิให้ชาวบ้านเดือดร้อน โดยรวบรวมแล้วจึงนำไปฝากไว้ในภายหลัง

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การที่ผู้ฟ้องคดีเก็บเงินค่าน้ำประปาที่จัดเก็บได้ในแต่ละเดือนไว้กับตนเอง ไม่นำเข้าฝากธนาคารให้ครบถ้วนเป็นประจำทุกเดือน และข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีก็ขัดแย้งกับบัญชีรายรับรายจ่ายของค่าน้ำประปาหมู่บ้าน เนื่องจากหากจัดเก็บไม่ได้จริงก็ต้องไม่ปรากฏในบัญชีรายรับดังกล่าวและจำนวนเงินเข้าบัญชีธนาคารในแต่ละเดือนจะต้องสอดคล้องกับบัญชีรายรับรายจ่ายของค่าน้ำประปาหมู่บ้าน พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงแสดงให้เห็นว่าเป็นการเบียดบังเงินค่าน้ำประปาของหมู่บ้านไปใช้ประโยชน์ก่อน แล้วจึงนำเข้าบัญชีธนาคารของประปาหมู่บ้านในภายหลัง เป็นการกระทำการเบียดบังเงินค่าน้ำประปาของหมู่บ้านไปใช้ประโยชน์ส่วนตน เป็นการกระทำที่ไม่รักษาสื่อเสียงของตน และรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ ถือว่าเป็นการประพฤตชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๘/๒๕๖๑)

จากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดเป็นอุทาหรณ์ที่ดี สำหรับผู้ใหญ่บ้านรวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและรักษาระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด ไม่อาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่กระทำการทุจริตเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้สำหรับตนเองหรือผู้อื่น การแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้และเบียดบังเงินที่ตนมีหน้าที่รับผิดชอบไปใช้ประโยชน์ส่วนตน เพราะพฤติการณ์ดังกล่าวถือเป็นการประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง โดยถือเป็นการกระทำผิดวินัยและต้องรับโทษอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้